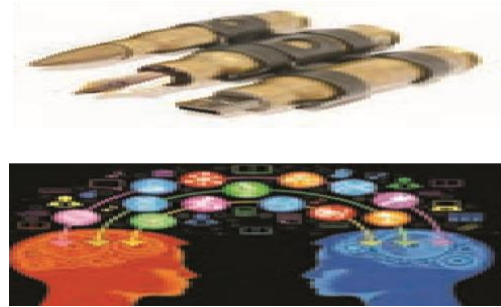

درس سوم: نقش رسانه هادرتحولت فرهنگی

نگارش:

محمود یعقوبی

دبیر جامعه شناسی شهرستان زیرکوه، استان خراسان جنوبی

«کارکرد فرهنگی رسانه ها»

۱- در عصر حاضر، انسان دنیا را از دریچه..... ادراک می کند.

رسانه ها

۲- رسانه هاچه نقشی در شکل گیری «جامعه جهانی» دارند؟

ایجاد و گسترش رسانه ها و افزایش روز افزون دسترسی آسان به آنها، زمینه شکل گیری «جامعه جهانی» را فراهم آورده است.

۳- کدام ابزار دگردرگونی فرهنگی واجتماعی بیش از سایر عوامل، نقش آفرینی می کند؟

ابزار «رسانه»، بیش از سایر عوامل، در دگردرگونی های فرهنگی واجتماعی نقش آفرینی می کند و عملکرد سایر عناصر را تحت الشعاع قرار می دهد.

۴- در حال حاضر ارتباط انسان ها و جهان های فرهنگی با یکدیگر چگونه شکل می گیرد؟

در این دوره، میزان و چگونگی ارتباط انسان ها با هم و نیز ارتباط جهان های فرهنگی با یکدیگر نسبت به گذشته، کاملاً متفاوت شده است و در بستر «رسانه ها» شکل می گیرد.

۵- قبل از رسانه های جدید و گسترش سریع شبکه های بین المللی اطلاعات-ارتباطی، چه عواملی مناسبات انسانی را دگرگون ساخت؟

در ابتدا، اختراع ماشین چاپ و گسترش کمی و کیفی انتشار کتاب و روزنامه ها و نیز اختراع رادیو و تلویزیون، مناسبات انسانی و فرهنگ حاصل از آن را دگرگون ساخته است.

۶- منظور از عصر ارتباطات چیست؟

با انقلاب صنعتی و پیدایش رسانه های جدید، به ویژه با گسترش سریع شبکه های بین المللی اطلاعاتی - ارتباطی و فراهم آمدن قابلیت ذخیره، انتقال و انتشار حجم وسیعی از داده ها، وارد «عصر اطلاعات» شده ایم؛ به گونه ای که در آن امکان هرنوع ارتباط، به ویژه گسترش فرهنگ ها و پیام های فرهنگی، بسیار بیش از پیش فراهم آمده است.

۶-.....، در فرایند ارتباطات و جابه جایی اطلاعات در درون و برون جامعه سهم اساسی دارند.

رسانه ها

۷- رسانه ها چگونه می توانند در عرصه های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی، کارساز باشند؟
رسانه ها می توانند در عرصه های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی، کارساز باشند و به عنوان یک دانشگاه گسترده، در راستای **تعالی** و یا **تخریب فرهنگ** جامعه به فعالیت بپردازند.

۸- برخی از کارکردهای رسانه ها را بنویسید.

* امکان دسترسی گسترده به اطلاعات را برای عموم مردم به وجود آورده اند.

* جمع آوری، انباشت و توزیع اطلاعات را سرعت بخشیده و محدودیت های زمانی و مکانی را از بین برده اند.

* امکان بازتولید، پالایش و گسترش اطلاعات برای همگان را فراهم آورده و آنها را در تولید اطلاعات سهیم کرده اند.

* دانش عمومی را در حوزه های مختلف معرفتی و علمی افزایش داده و آگاهی و توانایی مردم را برای دستیابی به زندگی مناسب و دانش بنیان فزونی بخشیده اند.

۹- کارکردهای و تحولت فرهنگی رسانه هازمینه پیدایش ..... را تسهیل کرده است.

«جامعه اطلاعاتی»

۱۰- منظور از «جامعه اطلاعاتی» چیست؟

جامعه ای که اساس آن بر تولید، توزیع و گردش اطلاعات بنا نهاده شده است و «اطلاعات» به مثابه یک سرمایه ارزشمند محسوب می شود.

«رسانه ها و خلق جهان های فرهنگی»

۱۱- رکن اساسی جامعه پیشرفته و عامل جهانی شدن فرهنگ چیست؟

رسانه ها

۱۲- رسانه ها چگونه در شکل گیری شخصیت فردی و اجتماعی و خلق و گسترش جهان اجتماعی و جهان فرهنگی تأثیر دارند؟

الف) رسانه ها با **ارائه اطلاعات**، در شکل گیری شخصیت فردی و اجتماعی و خلق و گسترش جهان اجتماعی و جهان فرهنگی تأثیر فراوان دارند.

ب) قادر به ایجاد ارزش ها، آگاهی ها و هنجارهای جدید می باشند. که زمینه تعامل و تبادل افکار و اندیشه ها را فراهم می آورد.
ج) رسانه ها، می توانند شرایط و زیرساخت های فکری - فرهنگی مناسب برای پیشرفت و توسعه، از قبیل ایجاد روحیه و مهارت کار گروهی، فرهنگ کارآفرینی، قانون محوری، فرهنگ نظم و حسابگری و ... را در جوامع رواج دهند.

د) رسانه های ما می توانند با اخذ و خلق ایده و تفکری جدید و ترویج آن، به روند توسعه جامعه کمک کنند.

۱۳- به چه دلیل فعالیت رسانه ای یک کنش فرهنگی محسوب می شود؟

چون رسانه ها قادر به ایجاد ارزش ها، آگاهی ها و هنجارهای جدید می باشند. به همین دلیل، فعالیت رسانه ای، خود یک کنش فرهنگی محسوب می شود که زمینه تعامل و تبادل افکار و اندیشه ها را فراهم می آورد.

۱۴- آشنایی با کارکرد رسانه ها و فهم پیام های آشکار و پنهان آنها، نیازمند برخورداری از چیست؟

آشنایی با کارکرد رسانه ها و فهم پیام های آشکار و پنهان آنها، نیازمند برخورداری از «**سواد رسانه ای**» است.

۱۵- سواد رسانه ای به چه معناست؟

سواد رسانه ای، به معنای توانایی و مهارت استفاده درست از رسانه هاست.

۱۶- کسانی که از سواد رسانه ای بی بهره اند در استفاده از رسانه ها با چه مشکلاتی مواجه می شوند؟

آنان که از این سواد، بی بهره هستند، مقهور جاذبه های ظاهری و فریبنده رسانه ها شده و تسلیم پیام ها و فرهنگ حاکم بر آنها می شوند.

۱۷- چه ارتباطي بين رشد اقتصادي، افزايش سوادآموزي، مشاركت سياسي و پذيرش مسئوليت اجتماعي، با ميزان دسترسي به رسانه ها وجود دارد؟

تحقيقات مختلف نشان مي دهد كه رشد اقتصادي، افزايش سوادآموزي، مشاركت سياسي و پذيرش مسئوليت اجتماعي، با ميزان دسترسي به رسانه ها، **ارتباط مستقيم** دارد و هرچه مبادله اطلاعات صحيح و معتبر، سريع تر انجام شود، دستيابي به توسعه و پيشرفت، امكان پذيرتر است.

«سواد رسانه اي و تحولت فرهنگي»

۱۸- منظور از سواد رسانه اي چيست؟

سواد رسانه اي، مجموعه اي از مهارت هاي قابل يادگيري است كه به توانايي دسترسي، تجزيه و تحليل و ايجاد انواع پيام هاي رسانه اي اشاره دارد و يك مهارت ضروري در دنياي امروزي به شمار مي رود. براي حضور فعال و مؤثر در محيط پيچيده رسانه ها، بايد قادر به درك بهتر پيام هاي رسانه اي، تجزيه و تحليل، ارزشيابي و پردازش اطلاعات باشيم.

۱۹- افراد، چگونه قادر به رمزگشايي از اهداف رسانه ها و كشف پيام هاي پيچيده موجود در محتوای آنها مي باشند؟

با كسب سواد رسانه اي

۲۰- افراد چگونه مي توانند در شكل گيري فرهنگ رسانه اي مشاركت فعال داشته باشند؟

با كسب سواد رسانه اي

۲۱- در چه صورت افراد در استفاده از رسانه ها، از حالت مصرف كننده منفعل، خارج شده ، و از آن به صورت هوشمندانه بهره مند مي شوند؟

افراد با كسب **سواد رسانه اي** قادر به رمزگشايي از اهداف رسانه ها و كشف پيام هاي پيچيده موجود در محتوای آنها مي باشند و مي توانند در شكل گيري فرهنگ رسانه اي مشاركت فعال داشته باشند.

۲۲- سواد رسانه اي چه كاركردهايي براي افراد دارد؟

* مهارت استفاده از فناوري هاي ارتباطي را به دست آورديم.

* آنچه را كه رسانه ها مي خواهند ما را به باور آن برسانند، تشخيص دهيم.

* اطلاعات غلط و دروغ هاي رسانه اي را تشخيص دهيم.

* مسائل فرهنگي را تشخيص داده و مهارت لازم براي حل آنها را به دست آوريم.

* پيام هاي رسانه اي را براساس تجربيات خود، باورها و ارزش هاي خويش ارزشيابي و تجزيه و تحليل كنيم.

* پيام هاي رسانه اي خود را طراحي، ايجاد و پخش كنيم و در تحولت فرهنگي مشاركت نماييم.

* كسب سواد رسانه اي، ما را در مقابله با امپرياليسم رسانه اي و برنامه هاي تهاجم فرهنگي نظام سلطه ياري مي كند.

«امپرياليسم رسانه اي»

۲۳- منظور از «امپرياليسم رسانه اي» چيست؟

سرمایه داری غربی با استفاده از ابزار تأثیرگذار رسانه و عنصر کلیدی آن، یعنی تبلیغات، سعی در یکسان سازی فرهنگی در همه ابعاد مادی و معنوی فرهنگ سایر ملل دارد که به این پدیده، «**امپرياليسم رسانه اي**» می گویند.

۲۴- به چه دليل غرب، برای نیل به اهداف و مقاصد خویش، تسلط بر شبکه ارتباطی را به عنوان برترین و

مؤثرترین گزینه راهبردی خود برگزیده است؟

رسانه ها در رویارویی فرهنگ ها و تمدن ها، بی طرف نیستند و برای گسترش و اشاعه فرهنگ و پیام خاص، ایجاد شده و فعالیت می کنند. به همین دلیل، غرب، برای نیل به اهداف و مقاصد خویش، تسلط بر شبکه ارتباطی را به عنوان برترین و مؤثرترین گزینه راهبردی خود برگزیده است.

۲۵- مؤثرترین گزینه راهبردی غرب، برای نیل به اهداف و مقاصدش چيست؟

تسلط بر شبکه ارتباطی

۲۶- از نظر مارشال مک لوهان جنگ های آینده چگونه خواهد بود؟

مارشال مک لوهان: «جنگ هایی که در آینده رخ می دهد به وسیله تسلیحات جنگی و در میدان های نبرد نخواهد بود، بلکه این جنگ ها به دليل **تصوراتي** رخ خواهد داد که **رسانه های جمعی** به مردم القا می کنند.»

۲۷- امروزه نظام سلطه، از ابزار رسانه و یافته های علمی و پژوهشی در چه جهتی استفاده می کنند؟ مثال بزنید.

نظام سلطه تلاش می کند با بهره گیری از آخرین یافته های علمی و پژوهشی، و با برخورداری از آخرین دستاوردهای تکنولوژیک و شگردهای تبلیغاتی، **باورها، اندیشه ها، گرایش ها و فرهنگ «دیگران» را تغییر داده** و با ارزش ها و فرهنگ خویش همراه و هماهنگ کند و با «**مهندسی ذهن**» دیگران، ایشان را به راهی بخواند که خود می خواهد.

*امروزه تراست های بزرگ اطلاعاتی و کارتل های عظیم رسانه ای شکل گرفته است که با اتکا به قدرت تکنولوژیکی، به ارائه تصویری مخدوش از حکومت ها، فرهنگ ها، اقوام و ادیان رقیب می پردازند و به صورت نظام مند و هماهنگ، در جهت دهی افکار عمومی جهانی و شکل گیری عقاید و گرایش ها و واکنش های موردنظر خود، تلاش می کنند.

۲۸- منظور از «مهندسی ذهن» چيست؟

یعنی باورها، اندیشه ها، گرایش ها و فرهنگ دیگران را تغییر دهیم و آن ها را با ارزش ها و فرهنگ خویش همراه و هماهنگ کنیم.

۲۹- تنها جنگی که حتی در زمان صلح نیز بین کشورها به صورت غیر رسمی ادامه دارد چیست؟

جنگ رسانه ای

۳۰- به چه دليل «جنگ رسانه اي» تنها جنگی است که حتی در زمان صلح نیز بین کشورها به صورت غیر رسمی

ادامه دارد؟

امپرياليسم رسانه اي، با تشکیل امپراتوری فرهنگی - رسانه اي، هویت های فرهنگی، ملی و دینی سایر ملت ها را تغییر داده و بخش هایی از فرهنگ خود را جایگزین آنها نموده است. به همین دلیل «جنگ رسانه اي» تنها جنگی است که حتی در زمان

صلح نیز بین کشورها به صورت غیر رسمی ادامه دارد و هر کشوری با استفاده از ظرفیت رسانه ای خویش، برای پیشبرد اهداف سیاسی و فرهنگی خود از آن بهره می گیرد.

۳۱- سربازان جنگ های رسانه ای چه کسانی هستند؟

سربازان جنگ رسانه ای، متخصصان تبلیغات، کارشناسان جنگ روانی و کارگزاران رسانه ها هستند.

۳۲- یک نمونه برجسته از جنگ رسانه ای را نام ببرید؟

راهبرد طراحی شده توسط آمریکا، پیش از حمله نظامی به عراق، نمونه برجسته ای از جنگ رسانه ای به موازات جنگ نظامی به شمار می رود.

۳۳- هدف جنگ رسانه ای چیست؟

هدف جنگ رسانه ای، اگر چه در نهایت تغییر کارکرد و عملکرد دولت هاست، اما به طرز ملموسی به جای هدف قراردادن مستقیم دولت ها، ملت ها و فرهنگ عمومی را هدف بمباران خود قرار می دهد و به تغییر و تحولات فرهنگی در جوامع می اندیشد تا بتواند حکومت های دست نشانده خود را به قدرت برساند.

بیشتر بدانیم

۳۴- یکی از جلوه های امپریالیسم رسانه ای در جهان چیست؟

یکی از جلوه های امپریالیسم رسانه ای در جهان، امپریالیسم خبری است که از شکل های سلطه دنیای غرب بر جهان است.

۳۵- منظور از امپریالیسم خبری چیست؟

امپریالیسم خبری به معنی سلطه جویی انحصاری در نظام خبررسانی جهان است. امپریالیسم به طور تخصصی بر روی حجم، نوع، محتوا، کیفیت، کمیت، زمان و مکان یک خبر کار می کند.

۳۶- برای نخستین مرتبه چه کسی واژه «امپریالیسم خبری» را به زبان آورد؟

برای نخستین مرتبه واژه «امپریالیسم خبری» را رئیس جمهور فنلاند در گردهمایی کارشناسان ارتباطی یونسکو در دانشگاه تامپر فنلاند در سال ۱۹۷۱ به زبان آورد.

۳۷- امپریالیسم خبری چه کارکردهایی دارد؟

* وابستگی فرهنگی ایجاد می کند.

* خبرها را متناسب با منافع خود نشر می دهد.

* با به کارگیری شگردهای هنری و روان شناسانه گاه سیاه را سفید و سفید را سیاه جلوه می دهد تا نظام سلطه به حیات خود ادامه دهد.

* امپریالیسم خبری همچنین به ارزش های خبری مطابق میل دست اندرکاران می پردازد و عمدتاً با طرح مسائل نمایشی و در حقیقت کم اهمیت، اذهان مخاطبان بین المللی خود را از پرداختن به حقایق موجود در جوامع تحت سلطه باز می دارد.

۳۸- پیامد بمباران خبری امپریالیسم خبری، چیست؟

پیامد بمباران خبری امپریالیسم خبری، از خودبیگانگی فرهنگی، تمدن وارداتی و بی هویتی است که با آخرین دستاوردهای تکنولوژی عرضه می شود.

۳۹- گول های مطبوعاتی و خبری جهان، را نام ببرید.

خبرگزاری های آسوشیتدپرس، یونایتدپرس، رویتر، فرانسوپرس و یتارتاس.

ساختمان مرکزی خبررسانی بی بی سی در لندن

۴۰- غول های مطبوعاتی و خبری جهان، نتیجه چه چیزی هستند؟

همگی زاینده رقابت های **دوران استعماری** دو قرن گذشته اند.

۴۱- نگاه امام موسی صدر به مطبوعات چگونه است؟

* مطبوعات از مهم ترین میدان های جهادی و از برجسته ترین عوامل تکوین انسان مدنی است.

* وظیفه مطبوعات در قبال جامعه جهت دهی و روشننگری و خیرخواهی مخلصانه و بی شایبه است. حق آنان به جامعه نیز همان برخوردار از آزادی و پشتیبانی و تأمین امکاناتی است که او را از فساد و انحراف مصون بدارد.

* مطبوعات محرابی است برای پرستش خدا و خدمت به انسان ها و اگر از عهده وظایف خود برنیاید، دامگه شیطان و مایه تخریب انسانیت خواهد بود، این عرصه از مهم ترین و حساس ترین میدان های جهاد است، زیرا افکار عمومی را شکل می دهد؛ فرهنگ آفرین است؛ خوراک روح را فراهم می آورد؛ مراحل جدید تکامل معنوی را پی می نهد؛ عواطف مردم را پیراسته می کند و آنان را به نیکی و راستی رهنمون می کند.

* مطبوعات با نظارت بر جامعه و ارکان آن و با جهت دهی به دولت و حاکمیت و نهادها و با مشارکت در ساماندهی اقتصاد و سیاست و کوشش در تصحیح امور جامعه، در حقیقت، به جامعه بشری و محیط انسانی نظم می بخشد و به این ترتیب، خدمتگزار جامعه و فرد و انسانیت و، نتیجتاً، از ارکان کرامت بخشیدن به انسان و حفظ این کرامت است.

بررسی و گفتگو کنید

..... صفحه ۵۸ .....

به نظر شما، دانش آموزان دوره دبیرستان، چه میزان از وقت خود را در فضای مجازی (تلفن همراه، اینترنت و...) سپری می کنند؟ این حضور، چه تأثیری بر فعالیت های آموزشی و پژوهشی کاربران دارد؟ چه تأثیری بر مناسبات فرد با خانواده و دوستانش برجای می گذارد؟ با رویکرد فرهنگی، حضور در فضای مجازی را تجزیه و تحلیل کرده و فرصت ها و محدودیت های آن را مشخص کنید.

امروزه دانش آموزان دوره دبیرستان، میزان زیادی از وقت خود را در فضای مجازی سپری می کنند و تأثیراتی که حضور در فضای مجازی می تواند بر مناسبات فرد و خانواده بگذارد اینک باعث گسترش فردیت و تنهایی، افزایش پرخاشگری و کاهش تعاملات و گفتگوهای رودر رومی شود.

فرصت هایی که فضای مجازی می تواند ایجاد کند اینک راحت می توانیم به انبوه اطلاعات علمی و آموزشی دسترسی پیدا کنیم و باعث ارتقای توان علمی خود شویم همچنین زمینه تسهیل تبادل اطلاعات را فراهم می کند و نیز می توانیم با استفاده از فضای مجازی به تولید محتوای علمی و آموزشی بپردازیم.

محدودیت های فضای مجازی این است که باعث کاهش روابط عاطفی می گردد بعضی اوقات شاید وقت زیادی از ما را به خاطر موضوعات غیر ضروری تلف کند همچنین می تواند باعث دوست یابی های مجازی گردد. یا اینکه انزوای اجتماعی ایجاد کند.

بررسی و تحقيق کنید

..... صفحه ۵۹

درباره واکنش رسانه های خارجی در خصوص « فتح خرمشهر » در دوران دفاع مقدس، گزارشی تهیه کنید و در کلاس ارائه دهید. به نظر شما گزارش ها و روایت های رسانه های خارجی از این واقعه، چه تأثیری بر آذهان عمومی داشته است؟

گزارش ها و روایت های رسانه های خارجی از واقعه فتح خرمشهر بر آذهان عمومی تأثیر فروانی داشته است و باعث آشنایی مردم دنیا با دلاوری ها، شهادت طلبی، ارزش ها و شرایط دفاع از میهن اسلامی ایران شده است.

تحقيق کنید

..... صفحه ۶۰

زندگی در « اتاق شیشه ای » در عصر رسانه ها به چه معناست؟
در عصر رسانه ها، فضای مجازی و رسانه، دیوار کشیده شده بین انسان ها به عنوان حریم خصوصی را از بین برده است. گویا انسان در یک اتاق شیشه ای زندگی می کند که همگان می توانند او را ببینند.
« حریم خصوصی » در فضای مجازی، چه معنا و مفهومی دارد؟
منظور از حریم خصوصی در فضای مجازی، محدوده معقولی که فرد انتظار دارد از دسترس دیگران مصون بماند و امور شخصی و خانوادگی اش محرمانه باقی بماند و احساس امنیت کند.
و چگونه می توان از حریم خصوصی خود مراقبت کرد و وارد حریم خصوصی دیگران نشد؟
در صورتی می توانیم از حریم خصوصی خود در فضای مجازی مراقبت کنیم که در استفاده از رسانه با آگاهی کامل وارد عمل شویم و از سواد رسانه ای برخوردار باشیم.

بررسی و گفتگو کنید

..... صفحه ۶۱

آیا می توانید نمونه هایی از بازی های رایانه ای، فیلم ها، انیمیشن ها و کارتون هایی که توسط جهان غرب و صهیونیست ها علیه جوامع اسلامی ساخته می شود را نام ببرید و ابعاد ضد اسلامی و ضد ایرانی و روش به کار رفته در آنها را بررسی کنید؟ در صورت تمایل، با چند نفر از کاربران این بازی ها مصاحبه کنید و تأثیرات بازی ها را بر روحیه و اخلاق آنها بررسی کنید.

بازی های رایانه ای: نبرد نزدیک، پاک سازی نژادی مسلمانان، نسل کشی مدرن مذهبی

فیلم ها: فرستاده ۱۹۸۳- فیلم مریم ۲۰۰۳- فیلم اسکندر ۲۰۰۴- فیلم سینمایی ۳۰۰

تحقيق كنيد

صفحه ۶۲

درباره «مرداک» غول رسانه ای جهان چه می دانید؟

مرداک یک استرالیایی بهبودی الاصل است که دارای ۶۰ شبکه تلویزیونی به ۱۳۰ زبان دنیامی باشد و مسئولیت سیاست گذاری ۱۰۰ روزنامه و مجله را برعهده دارد.

نقش مخرب وی در تهاجم به فرهنگ های مستقل و آزادی خواه و گسترش امپریالیسم فرهنگی چیست؟
گسترش و هدایت افکار عمومی از طریق شبکه فارس نیوز- دخالت در امور داخلی کشورها- تهیه برنامه های غیراخلاقی- سقط جنین

گفتگو کنید

صفحه ۶۳

دو فیلم زیر را مشاهده و بررسی کنید و با مراجعه به نقدهایی که درباره آنها در شبکه های مجازی و مجلات تخصصی وجود دارد، میزگرد فرهنگی تشکیل داده و درباره آنها گفتگو کنید:

فیلم « تولد یک پروانه» به کارگردانی مجتبی راعی. ساخت سال ۱۳۷۶. ایران

فیلم «رهایی از شاونسنگ» به کارگردانی فرانک دارابونت. ساخت ۱۹۹۴ میلادی

این دو فیلم نشان دهنده ابعاد عاطفی و احساسی فرهنگی کودکان می باشد.

بررسی و گفتگو کنید

صفحه ۶۴

دو مورد از شایعاتی را که در سال های اخیر توسط امپریالیسم خبری در جامعه منتشر شده است نام ببرید و چگونگی القای آن را تجزیه و تحلیل نمایید.

سقوط ناگهانی قیمت نفت- جریان فتنه- وضعیت حقوق بشر

شایعه باتاکید بر چهره مخدوش بعضی از نظام های سیاسی و فرهنگی و نظام حاکم، افکار عمومی را تحت تاثیر خود قرار داده است. دو شرط شایعه اهمیت و ابهام است.

چگونه می توان جامعه را در برابر تهاجم امپریالیسم رسانه ای مصون ساخت؟

باساخت برنامه های جذاب و مفید- گسترش فعالیت های برون مرزی نهادهای فرهنگی- ایجاد حس غرور و افتخار در جوانان نسبت به فرهنگ بومی- شناخت دقیق و همه جانبه تهاجم فرهنگی، می توان جامعه را در برابر تهاجم امپریالیسم رسانه ای مصون ساخت.